

Zlata jama

Sopotnica je vas na Gorenjskem. V tej vasi je cerkev sv. Florjana, varuha kovačev. Od te cerkve drži kolovozna pot proti Remušku v hribe. Za to kolovozno potjo je na levi strani široka in globoka jama, ki jo kmetje imenujejo »zlato jamo«; zakaj, bomo kmalu zvedeli.

Enkrat je bilo za časa, ko so še Turki ropali in opustoševali naše ljube kraje, da je nek vitez z Gorenjskega, ko se je bal, da bi mu lepih rumenjakov pasjeglavci ne oplenili in odnesli, v dva sodčka spravil svoje cekinčke, ter šel na tuje, da bi laže mirno živel.

Jezdaril pa je s sodčki obloženega vranca ravno po tej kolovoznici. Prigodi se pa, da se jermen, na katerem sta sodčka čez konja visela, pretrga in en sodček pod kolovoznico zavali. Vitez pa, že sam nad seboj nejevoljen zaradi neprijetne poti, prav po hribovsko zarentači rekoč: »Hudič, kamor si sodček vlekel, tja vleci pa še vse drugo!« In pri tej priči se zemlja ondi odpre in vitez se pogrezne s sodčki in konjem vred v tla. In nebo se potemni in zemlja se potrese, da so ljudje s strahom gledali, kaj bo.

Plešavnikov Jože pa, ko je šel ravno od Ukršlana domu, je videl to prikazen in je potem pripovedoval po vasi, kaj se je zgodilo. Zdaj se zbero vaščani skupaj pri Osojniku in se posvetujejo, kaj naj bi zdaj storili.

In res jo ugane stari Čude prav modro ter pravi: »Veste kaj, možje! Obljubimo en sodček rumenjakov sv. Florjanu in Materi Božji in gotovo bomo lahko izkopali ves zaklad; drug sodček pa naj si medse razdelimo.« Vsi pritrdijo modremu Čudetu.

Precej drugi dan pa pokrope oni kraj z blagoslovljeno vodo in začno kopati. Kopljejo pa kar tri dni in tri noči zaporedoma in pod večer tretjega dne res izkopljejo oba sodčka; le viteza in konja niso nikjer še dobili.

Ko pa pripravijo sodčka na kolovoznico, polasti se jih takoj pohlep ter reko: »Saj Mariji in sv. Florjanu ni treba denarja, raji obdržimo vse sami; svetnikoma je to dovolj, da smo jima le obljubili.«

In pri tej priči se z velikim ropotom in žvenkom zopet vdereta oba sodčka še enkrat globje, kakor prvikrat, da se kar posveti iz jame. Tako gredo pohlepni vaščani z dolgim nosom domov in se ne drznejo nikdar več skušati svetnikov božjih.

Čez leto in dan pa zvedo Ljubljčanje o tem zakladu ter pridejo, dal bi se polastili ogromnega zaklada. Kopljejo pa sedem dni in sedem noči brez prenehanja, zdaj eni, zdaj drugi. Sedmi dan pa ravno opoldne, ko pridejo od kosila, da bi nadaljevali svoj posel, zagledajo zelenega psa na dnu jame, ki je smodko kadil. Tega se tako ustrašijo, da jo kar proti Ljubljani nazaj popihajo. In zdaj se ondi vsake kvatre vidi ponoči neka zelenkasta lučica. In to je zlata jama, kakor pravijo ljudje.

Cesar Jožef in vojak

Prigodi se, da so za cesarja Jožefa v neki vojašnici imeli tako slab kruh, da ni bilo skoro dne, da ne bi se bil nihče izmed vojakov podal v večnost. Seveda ugovarjati se ni nihče upal, ako je hotel prost biti zapora.

Vendar se osrči nek vojak ter reče sam pri sebi: »Le počakajte, vi stotniki kilovci, jaz jo vam bom že zagodel, da je bodete vsi veseli.« In res; vojak vzame svojo torbico in dne hlebček onega slabega kruha vanjo ter se napoti proti Dunaju.

Med potjo pa, ne večč kraja in pota, zaide v prav velik gozd. Ondi tava dolgo pa le ne najde žive duše, ki bi mu pokazala pravo pot. Lakota in žeja ga že silno tareta in vender noče hlebčka načeti.